

KLIMAT I ZDROWIE

Scenariusz dla uczniów i uczennic szkół ponadpodstawowych

Materiały:

- wydrukowana tabela pracy,
- materiały dla nauczyciela.

Materiały dodatkowe:

- wideoprojektor,
- prezentacja ze slajdami.

Cele:

Uczennica/uczeń:

- rozumie potrzebę dbania o zdrowie we współczesnym świecie,
- rozumie, że zdrowie człowieka i przyrody są ze sobą związane,
- zna codzienne podstawowe działania korzystne dla zdrowia człowieka i przyrody.

Doświadczenie: „Jedno Zdrowie”: wpływ naszych wyborów na nasze zdrowie i kondycję przyrody

Czas: 10 min.

Podziel klasę na grupy lub pary i każdej z nich wręcz poniższą tabelę. Tabela zawiera luki – kolumny “wpływ na zdrowie człowieka” i “wpływ na przyrodę” w każdym wierszu są puste. Pełna tabela dostępna jest w materiale dla nauczyciela. Zadaniem uczniów i uczennic jest uzupełnienie luk. Pamiętaj, by nie sugerować uczniom i uczennicom, jaki jest cel ćwiczenia.

	Działanie niekorzystne	Działanie korzystne	Wpływ na zdrowie człowieka	Wpływ na przyrodę
1	Jem dania oraz produkty o dużej zawartości tłuszczów nasyconych, soli, cukru, sztucznych dodatków i czerwonego mięsa, np. hamburgery z fast foodu, słodkie napoje gazowane oraz różne produkty ultraprzetworzone, w tym wędliny i mięsne przekąski.	Stosuję zróżnicowaną dietę z dużą ilością warzyw, owoców, białka roślinnego oraz błonnika. Unikam produktów ultraprzetworzonych oraz słodkich napojów.		
2	Jem warzywa i owoce niesezonowe, np. pomidory szklarniowe z Hiszpanii czy truskawki w zimie.	Staram się jeść tylko warzywa i owoce sezonowe, najlepiej z lokalnych upraw.		
3	Robię zakupy do jednorazowych torebek „zrywki” z plastiku i kupuję paczkowane produkty.	Na zakupy zabieram własną wielorazową torbę i zestaw mniejszych opakowań na produkty na wagę.		
4	Podczas sprzątnia domu korzystam z wielu specjalistycznych środków czyszczących o silnym działaniu.	Kupuję lub sporządzam samodzielnie kilka prostych, wielofunkcyjnych środków czyszczących, np. na bazie octu, mydła czy sody oczyszczonej.		
5	Do szkoły dojeżdżam samochodem osobowym, spalinowym lub elektrycznym.	Wybieram rower lub hulajnogę, czasem idę pieszo, a na dalsze trasy decyduję się jechać komunikacją miejską.		
6	Wyrzucam zepsute lub uszkodzone przedmioty, np. sprzęty elektroniczne czy ubrania.	Naprawiam albo ulepszam zepsute i zniszczone przedmioty, aby mogły dłużej służyć mnie lub innym.		

	Działanie niekorzystne	Działanie korzystne	Wpływ na zdrowie człowieka	Wpływ na przyrodę
7	Korzystam z windy lub schodów ruchomych, nawet jeśli tego nie potrzebuję.	Jeśli mogę, to staram się wchodzić po schodach.		
8	Kupuję ubrania z materiałów zawierających tworzywa sztuczne np. poliester, akryl czy nylon.	Staram się kupować tylko lub prawie wyłącznie ubrania dobrej jakości z naturalnych materiałów np. bawełny, wełny czy wiskozy. Unikam produktów z taniej i masowej produkcji.		
9	Kupuję jaja z chowu klatkowego. Nie zwracam uwagi na pochodzenie produktów odzwierzęcych, które zjadam.	Kupuję jaja z wolnego wybiegu lub z chowu ekologicznego i interesuję się pochodzeniem innych produktów odzwierzęcych, które spożywam.		
10	Chodzę trawnikiem na skróty, nie dbam o zieleni wokół mnie, dla zabawy zrywam liście i łamię gałęzie, jeżdżę rowerem lub hulajnogą po trawie, zamiast po ścieżce.	Dbam o zieleni wokół szkoły i swojego domu, angażuję się w sadzenie drzew i tak kwiatnych, buduję hotele dla owadów i zostawiam trochę liści dla jeży.		

Refleksja i wiedza: Omówienie ćwiczenia i przekazanie wiedzy

Czas: 20 min.

Omów z klasą ćwiczenie. Odczytajcie wszystkie wiersze po kolei, wyjaśniając wątpliwości. Pogłęb zagadnienia z tabeli o dodatkowe informacje na bazie materiałów dla nauczyciela. Zapytaj uczniów i uczennice, czy potrafią podać inne przykłady ilustrujące dane twierdzenia. Rozmowa powinna prowadzić do szerszych wniosków, że zdrowie człowieka i zdrowie przyrody to jedno i to samo zdrowie. Działania, które są dobre dla przyrody, są dobre również dla nas, a szkodząc przyrodzie szkodzimy też samym sobie – mówi o tym pojęcie „Jedno Zdrowie” promowane przez Światową Organizację Zdrowia.

Proponowane podsumowanie rozmowy:

W tabeli pojawiło się kilka działań, które mają negatywne skutki dla nas i dla przyrody. Obecnie mamy do czynienia z rozległym kryzysem ekologicznym wywołanym przez działalność człowieka. Składa się na niego zmiana klimatu, ale także zanik bioróżnorodności, zajmowanie i przekształcanie terenów naturalnych na ogromną skalę, a także wszelkiego typu zanieczyszczenia, od emisji gazów cieplarnianych i szkodliwych substancji towarzyszących spalaniu paliw kopalnych, aż po zanieczyszczenie plastikiem i chemikaliami.

Następnie zaprezentuj uczniom i uczennicom koncept granic planetarnych [por. materiał dla nauczyciela] i podkreśl, że aby Ziemia dalej była dla nas dobrym miejscem do życia, musimy zmniejszyć nasz wpływ na przyrodę.

Proponowane podsumowanie rozmowy:

Według naukowców, kryzys ekologiczny wciąż można powstrzymać albo ograniczyć. Niestety liczne skutki tego kryzysu, które już wywołaliśmy (fale upałów, susze, ulew, itd.) są nieodwracalne w ludzkiej skali czasowej, a nawet będą się nasilać. **W tej sytuacji, żeby chronić nasze zdrowie musimy działać dwójako: zmniejszać nasz wpływ na przyrodę i nauczyć się chronić przed przyszłymi skutkami jej zniszczenia. Pamiętajmy, że jesteśmy częścią przyrody. Nie ma zdrowego człowieka bez zdrowej przyrody.**